

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiae Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De ornatu vitæ actiuæ per virtutes morales. Cap. V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

neplacitum nudè constituendo. Insistat, inquam, felicissimæ diuinæ vnioni flammigeris affectionibus, non quidem in donis, & oblectationibus turpiter residendo quiescens, sed omnium datorem in illis, & super illas, summa cum intentione requirens.

Seruū mercenariū efficiuat quæ.

Hæc tria sic intelligenda sunt, vt peruerso amore finem se constituat homo si plus, paratus peccare, si poenā nō timeret, de q; suis operib; superbiens.

Nam tria sunt, quæ faciunt hominem in diuino seruitio mercenarium, & reprobatione dignum. Primum est, quod in omnibus exercitijs semetipsum & proprium lucrum querit, aut proprium damnum refugit: propter quæ duo ferè cuncta facit, vel dimittit: ita quod multa bona fortiter ac voluntariè perficere possit proprijs commodis vel incommodis intendendo. Nam quidam omnia terrena despiciunt, habitum religionis assumunt, cuncta aduersa lætanter sustinent, vt cælestia regna adipisci, vel æterna supplicia effugere mereantur. Nimirū cum & Platonis, vt fertur, discipulus, audita felicitate futuræ beatitudinis, ex alto præcipitem se dedit, vt illam consequeretur gloriam: cuius præcelsum præconium, à viro gentili tam dulciter ingestum audierat. Secundum est, quod vniuersa opera sua, & exercitia quasi magna reputant, potius in operibus proprijs, & virtutibus sperantes, quam in ipsa libertate filiorum Dei, quam sanguine suo pretioso dulcissimus IESVS comparauit. Tertium est, quod nisi præmium à Deo se recepturos sperarent, nunquam tam fideliter suis obsequijs illi deseruirent. Plus etiam timentes fulminationem æternæ dānationis, quam indignationem dulcissimi patris: plus quoque affectantes adipisci æternam gloriam, & propriam salutem, quam Dei laudem, honorè, gloriam, & eius liberam, in obsequijs nostris, seruitutem. Tales igitur seruilis conditionis sunt, & à diuina charitate penitus intacti, quæ nunquam querit quæ sua sunt, faciens hominem seipsum, contemnere & despiciere, in Domino verò sperare & confidere.

De ornatu vitæ actiue per virtutes morales. Cap. V.

Nunc autem ordine debito ea prosequamur, quæ necessaria videntur ad ornatum actiue vitæ & moralis. Pro quo sciendum, quod in homine triplex est vnitas naturalis, quæ supernaturaliter ab electis possidetur. Prima est vnitas essentiæ, qua scilicet homo, cum cæteris creaturis, Deo tanquam primariæ causæ naturaliter coniungitur: *quoniam ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia. Ex ipso, per creationem ex nihilo essentialiter emanata: per ipsum, in esse conseruata: & in ipso, tanquam in mente artificis idealiter videntia. Vnde naturaliter omnem hominem comprehendit siue bonum siue malum.*

Vnitas essentiæ hominis. Rom. 11.

Iam, nec tamen illum beatum efficit, nisi ad causam, unde emanauit, per gratiam & liberum arbitrium reflectatur. Secunda est vnitas mentis, quæ est naturalis origo virtutum intellectiuarum, ex qua, tanquam ex centrali puncto spiritus, intellectuæ vires potentialiter oriuntur, scilicet intellectus, voluntas, & memoria, quibus omnes actiones spirituales perficiuntur: & propter hanc partem anima spiritus appellatur. Tertia est vnitas cordis, quæ est omnium sensitiuarum potentiarum collectio in vnicò & quali centrali organo cordis, quod est principium & radix totius vitæ & sensualitatis. Nec tamen ob hoc hanc vnitatem à priori discernimus, vt essentiam animæ diuidamus, sed quia anima verè simplex & vna, & ab omni materialitate libera, sic corpori coniuncta est, velut eius verissima forma substantialis, & motor, ita vt quasdam potentias habeat separatas, impermixtas, & ab omni organo liberatas, quibus suo principio similis, ipsum agnoscat, memoretur, & diligat, ac per has separata totaliter (cùm tamen sit indiuisibilis) spiritus, suo principio consimilis nominetur. Quasdam verò regendo corpori, & alijs vtilitatibus, quas per corporis instrumenta consequitur, accommodas, corporeis habeat organis affixas. Et ob has in principali organo, scilicet corde residens, ab animando anima nuncupetur. Et hæ tres vnitates naturales in homine sunt, quasi vna vita & regio, tribus distincta palatijs, quæ per gratiam supernaturaliter ab electis incoluntur. Nam infima regio, scilicet cordis vnitas, exteriori exercitatione moralium virtutum inhabitatur & ornatur, iuxta formam vitæ Christi, & Sanctorum eius, tam in agendis, quàm patiendis. Secunda regio, scilicet vnitas mentis, vel spiritus, supernaturaliter incolitur, & insignitur tribus virtutibus Theologicis affluentiaque donorum & gratiæ Dei, ac ingenua beneuolentia ad sequelam Christi in omnibus suis consilijs. Tertia denique regio, scilicet essentia nostræ vnitas, quodammodo captum nostri intellectus excedens, & quodammodo tamen in nobis essentialiter existens, tunc à nobis supernaturaliter possidetur, cùm in omnibus virtuosis actibus, solùm Dei laudem & honorem intendentes, & tam nos ipsos, quàm intentionem nostram, & omnia transcendentem, in Deo, tanquam in centro proprio, per amorosam vnionem quiescimus. Hæc est enim illa vnitas, ex qua creationis profluvio naturaliter emanauimus, & in qua semper essentialiter manemus, & ad quam amoris gressibus reintramus.

Vnitas
mentis.Vnitas
cordis.Anima
vnde.Vnitatum
naturalium
animæ ra-
tio.

Rrrr j

Quæ

Vainitatum
animi naturalium
operationes.

Humilitas
quid.

Obedientia.

1. Pet. 2.

Quæ nimirum vnitates, aliter ornantur in vita actuali, aliter in vita spiritali, & aliter in vita supereminenti. Nam in activa vita principaliter ornantur perfectione virtutum moralium: quarum solidum & primum fundamentum est humilitas, supra quam virtutum genealogiam texere cupientes, eius progressum prius edifferemus. Est igitur humilitas profunda cordis in conspectu diuinæ maiestatis inclinatio. Nam aduertens humilis amator Christi, tam potenter, excelsum & diuitem, tam vili & pauperi homuncioni, tam fideliter & humiliter in tanta paupertate seruiuisse, mox in eius corde tanta nascitur diuinæ magnitudinis reuerentia, quantam nec verbis explicare, nec indicijs sufficiat demonstrare: & ideo Christo nequit honores suo desiderio sufficientes impendere, vel sese satis vilipendere. Quò fit, vt in diuini honoris exhibitione, & humilibus obsequijs se semper deficere queruletur. Siquidem diuinæ magnitudini reuerentiam exhibere, extrinsecus quidem humilibus obsequijs, intrinsecus verò reuerentibus inclinationibus, primus actus est & acceptissimus humilitati, suauissimus charitati, & decentissimus æquitati. Hæc est enim in homine viua & intima radix, qua nos in Deo, & Deus nobiscum, iuxta sinceram pacem viuimus. Quia per illam nos Deo, præceptisque illius, & omni creatura subijcimus propter Deum, quæque vilissima & infima nobis ascribentes, nec cuiquam virtutibus nos comparare præsumentes, sed pedibus omnipotentis diuinæ totius, velut inutiles & pedum pulueres ad nutum sumus subiecti, ad omne beneplacitum Dei nos dirigentes. Hæc est autem beneplacita Dei voluntas, sapientiam mundi contemnere, & Dei sapientiam imitari in omni perfectione virtutum. Et ideo humilitas suam primogenitam parit obedientiam, per quam solam humilitas vera comprobatur. Est autem obedientia flexibilitas submissæ voluntatis, & ad omne bonum infatigabili animi promptitudo, qua suo ordini inserit vniuersa. Nam carnem spiritui, & spiritum suo subigit Creatori, subiectumque facit *omni humane creatura propter Deum*, sed non præter, aut eontr. Deum. In dandis quoque consilijs, auxilijs, & obsequijs, tam corporalibus, quàm spiritalibus, promptum & hilarem exhibet se, prout salua discretionis regula, vnicuique nouerit opportunum. Obedientia suum amatorem inferioribus reddit imitabilem, aequalibus socialem superioribus amabilem, Deo acceptabilem, & ab eo exaltabilem, atque æternis gratiæ donis ditabilem. Hæc autem generat abdic-

dicationem propriae voluntatis, & proprietatis. Nullus enim suam
 potest in alterius tranfondere voluntatem, nisi qui matris obedi-
 entiae fuerit vberibus ablactatus, quamuis saluo propriae voluntatis do-
 minio, posset quis exterioribus actibus alienis se voluntatibus con-
 formare. Propriae voluntatis abdicatio prohibet possessorem specia-
 lem viuendi modum, vitis Sanctorum, & doctrinis dissimilem vsur-
 pare. Et per eam in agendis & patiendis, omnis occasio superbiae pe-
 nitus annihilatur, & humilitas in summo gradu consummatur. Dei
 voluntas proprio dominio fungitur, & hominis voluntas diuinæ vo-
 luntati sic vnitur, quod contrarium velle, vel optare quodammodo
 nequeat. Ex ipsa denique suboritur poenarum & dolorum omnium
 voluntaria perpesio. Spiritus enim Domini, spiritum humilis con-
 tingens, attrahit, & intrahit, & totum ferè confumit. Itaque propriam
 voluntatem abnegat, & Deo se liberè resignat, vt non aliam suam vo-
 luntatem vel libertatem pater, quàm Domini sui voluntatem. Et
 tunc *Spiritus Dei reddit testimonium spiritui nostro, quod filij Dei sumus.* Rom. 8.
 Et sic summa libertas, & profundissima humilitas, in vna simul
 persona coniunguntur. Abdicatio proinde propriae voluntatis
 Patientia
 patientiam parit, quæ est omnium accidentalium Dei permissione pa-
 cata tolerantia. Nam verè patientem non contristat quicquid ei acci-
 derit, siue temporalium bonorum, aut amicorum amissio; siue mor-
 borum, aut scandalorum incurfio; siue vita, siue mors; purgatorium,
 infernus, & similia: quin verae charitatis imperio, diuinæ sese per om-
 nia subiiciat voluntati. Vnde, quia etiam de mortali peccato conscien-
 tia non accusat, Jene est ei quicquid Deus tolerare iusserit, siue tem-
 porale fuerit, seu æternum. Et sic per patientiam mirificè decoratur.
 Neque id mirum, quia voluntaria patientia in poenis cum beneuo-
 lentia Christo vestis extitit nuptialis, cum in ara crucis sanctam sibi
 desponsauit Ecclesiam. Patientia verò miritatem generat, quæ pos-
 fessori suo pacem de omnibus pollicetur: quia *mansueti hereditabunt*
terram, & delectabuntur in multitudine pacis. Mititas autem est in
 Patientia tranquillitas, per quam vis irascibilis quasi silentio quodam
 immobilitatur, & concupiscibilis virtutibus sublimatur: quod ratio-
 nalis aduertens latatur, & conscientia tantæ dulcedinis gustu pace
 mirifica tranquillatur. Et sic gaudenter sustinet dura verba & verba-
 ra, omnemque illatam iniuriam. Mititas autem benignitatem gignit,
 quia *solus mitis verè benignus est.* Benignitas enim iratorum animos
 Benignitas
 blandit.

677
 Voluntatis
 propriae
 abdicatio.

Rom. 8.

Patientia.

Matth. 22.

Mititas.

Psalm. 36.

Benignitas.

blanda humanitate, dulci affabilitate, & pijs actibus emollire nititur, ubi spes spondet effectum. Per benignitatem charitatis fructuositas coalescit: quia anima benignitate referta, est quasi lampas oleo plena, errantibus lucens bonis exemplis, desolatos vngens blandis alloquijs, iracundos medicans pijs verbis & obsequijs, virtutibus pingues accendens ardore charitatis: non odijs, vel invidentijs alienis, vitrea fragilitate tabescens, sed fraternæ dilectionis adamantina firmitate condurefcens. Benignitas autem compasione parit, quia necessitatibus omnium benigna compatentia condescendit. Est enim compasio ad omnem necessitatem pia cordis commotio, quæ primò verum Christi militem regi suo tam crudeliter occiso compati facit, imprimens eius menti tam necessariam mortis causam, tam piam & promptam patiendi voluntatem, dura verba, duriora verbera, durissima mortis supplicia. Quorum amara recordatio pium cor lachrymosa compasione concutit, & Christi dolorosa dilectione con crucifigit. Secundò, compasio proprias attendere suadet negligentias, miserias, & defectus, teporem, & pigritiam, inutilem temporis amissionem, & tantam in omnibus virtutibus pauperiem. Tertiò, suadet multifaria proximorum perpendere errata, Dei & propriæ salutis parvipensionem considerare, divinorum beneficiorum tantam ingratitudinem reuoluere. Quorum intuitu compungitur, & desiderio salutis omnium inflammatur. Quartò, suadet inspicere corporales necessitates omnium & singulorum: quorum attentio benignam animam pia compasione cruciat. Vnde sola compasio præ cæteris à datore virtutum omnium hoc fungitur officio, quòd omnium necessitatibus pijs visceribus misereatur, & condoleat.

Largitas.

Quæ compasio largitatem parit, quæ est liberalis effusio cordis, charitatiua compasione permoti. Et solus compasione misericors, superna: rualiter communi charitatis feruore siue fauore largus est. Rememorans enim Dominicæ passionis, & pietatis ineffabilia beneficia & tormenta, tanta se largitate pro qualicumque vicissitudine tam mirandæ charitatis profundat, vt pro singulis articulis tam amari martirij, laudem, honorem, & reuerentiam rependere desiderat. Recolensque propriæ miseriam, negligentiam, ingratitude, & tarditatis; diuinæ quoque patientiæ, clementiæ, longanimitatis, & fidelitatis, toto mox spiritu diuinæ largitati sursum assurgit obuiam, voluntate perpetua prodigam offerens seruitutem. Recolens autem errores proximo-

ximo-

proximorum innumeros, rivulum suae largitatis, ad locum vnde exiit
 mox reflectens, divinae bonitatis munificentiam pijs clamoribus in-
 terpellat. Demum, multiplicem corporalem indigentiam in proxi-
 mis suis attendens, unicuique iuxta suam facultatem subuenire con-
 tendit. Ex ea namque septem opera misericordiae profluunt: à diuiti-
 bus quidem obsequijs, & facultatibus; à pauperibus verò pijs fauo-
 ribus, & voluntatibus. Per quam largitatem virtutes multiplicantur,
 animae vires decorantur: quia largus semper est spiritu latus, corde in-
 sollicitus, affectu profusus, & pijs actibus vniuersis communi charitate
 beneuolus.

Opera mi-
sericordiae.

Largitas autem quandam supernaturalem parit in operibus virtuo-
 sis diligentiam, & strenuitatem: quam nemo sic assequitur, vt is, qui
 ex intima largitate misericors esse probatur. Est enim strenuitas ad
 opera virtutum exercenda quadam inquieta cordis alacritas, vitae
 Christi, & Sanctorum eius impigra aemulatrix. Cuius strenuitatis sti-
 mulis quis agitatus, corpus & animam; esse, & viuere, vires, & opes,
 diuinis operat laudibus, & honoribus mancipare. Per hanc supernatu-
 ralem strenuitatem animae vires ad susceptionem influentiae diuinæ
 explicantur, seu dilatantur, & ad virtutum actus vegetiores reddun-
 tur. Exhilaratur conscientia, augmentatur gratia, virtutes delectabi-
 lius, & iucundius exercentur, & opera quoque exteriora decore ma-
 iori venustantur.

Strenuitas.

Strenuitas hac temperantiam seu sobrietatem generat, qua nemo
 tam pollet, quam strenuus & corporis & animae iuxta iustitiae regu-
 lam gubernator. Sobrietas autem potentias intellectuales, animales,
 & corporales, ab omni superfluitate restringit, nolens scire, vel sapere
 quae non licent, sed sapere ad sobrietatem. Incomprehensibilis
 quippe est Dei natura, creaturam excedens vniuersam, sic quod om-
 nis creata capacitas angusta est comprehendere deitatem. Sed vt
 intellectualis creatura, diuinam essentiam videndo cognoscat, & a-
 mando fruatur, necesse est eam diuino lumine supra se subleuari, &
 in Deum aurore dulcedine trahi, quò sic Deum sua ipsius capaci-
 tate comprehendat. Qui ergo scire volens, quid sit Deus, scrutator fie-
 ret maiestatis, oppressus a gloria, in amentiam forsan laberetur: quia
 deficit omne lumen naturale creatum, à nuda visione diuinæ essen-
 tiae. Articuli quoque fidei, non rationis indagine discutiendi, sed
 assertionem firmissima simpliciter credendi: quia nunc tantum vide-

Sobrietas.

Rom. 12.

Prou. 25.

1. Cor. 13.

mus per speculum in enigmate. Scripturarum obscuritates non sunt ad priuatam opinionem detorquenda, sed iuxta Christi & Sanctorum vitas, & doctrinas fideliter intelligenda. Ex Scripturis etiam, & creaturis id solum accipiatur, quod ad salutem expedire quomodolibet comprobatur. Et ita negotium spiritualis sobrietatis expedietur, per quod fides firmiter custoditur, intellectus depuratur, ratio ad veritatis intelligentiam quietatur, voluntas iuxta diuinæ voluntatis beneplacitum ad opera virtutum facile flectitur, pax cordis inconcussa seruatur, & conscientia ab omnibus scrupulositatis nexibus extricator, quibus omnibus tam in se, quam in Deo pax stabilis possidetur. Secundò, sobrietas in sensibus est seruanda, & potentiæ bestiales rationis moderamine sunt compescenda, ne scilicet appetitus bestialis super escam, & potum, se nimium effundat; sed vt esuriens sic sumat alimentum, sicut æger medicinam: & sic corporis sanitas conseruatur, conuersatio honestatur, & fama nomenque bonum fragrantiam sanctam emittit. Hæc etiam seruanda est in actibus, & verbis; in colloquijs, & silentijs; in operationibus, & cessationibus, iuxta sanctorum Patrum dicta, & exempla.

Castitas.

Hæc autem & mentis, & corporis sobrietas generat castitatem, quam alius nemo, nisi verus fuerit sobrius, perfectè possidere potest.

Corporis.

Qui etiam in triplici gradu distingui potest. Prima est castitas corporis, quæ docet ab omnibus immundis actibus, & gestibus intactum se custodire, quæ libidinem aliquam spumare noscuntur. Et hæc propter niueam pudicitiam, assimilatur candori liliorum, & Angelicæ puritati: propter laboriosam verò resistentiam, rosarum rubori, & martyrij dignitati.

Cordis.

Secunda verò est castitas cordis, quæ tentationibus carnis vrgentibus, & naturalibus motibus stimulantibus, ad Deum integra voluntate, & tota confidentia, velut ad tutissimum castitatis asylum confugere consuecit, ei que perpetuò ac hærendi voluntatem firmissimam presentat. Et hæc augmentum gratiæ maximè promeretur, in qua virtutes omnes extolluntur, & conseruantur. Ipsa sensus exteriores custodit, dirigit, & gubernat: appetitum autem bestialem restringit, corrigit, & informat. Est enim contra terrenorum incursum firmissima cordis clausura, & ad caelestium, omnisque veritatis influxum latissima apertura, ac totius vitæ spiritualis venustissima ornamenta. Quam vt perfectius assequatur, non permittat se quibuscunque medijs, etiam spiritualibus, ad aliquas singulares familia-

ritates inclinari, vel constringi, nec velit à quoquam singulari fauore coli. Quia talia miro modo (licet bona videantur) à via Dei pura, in qua gloria Dei synceriter queritur, impediunt, inficiunt, & retrahunt. Tertia est castitas mentis, quæ possessorem suum supra sensum, & intellectum, & supra omnia dona animæ infusibilia, Deo conglutinat: quia quicquid potest creatura comprehendere, id ipsum nititur pertranlire, & in solo incomprehensibili bono quiescere. Vnde & Sacramentum Corporis Christi sumendum non est propter spiritualis saporis delectamentum, nec propter desiderij appetitum, aut dulcedinis affectum, vel propter pacis, & pacationis fomentum, nec ob quamcunque aliam causam, nisi solum ad honorem Dei, & vt in virtutibus profectus fecundior habeatur. Hæc enim mentis castitas summè præcipit obseruari, quæ nimirum ipsum animum ab omnibus creatis absolutum, diuino vultui procliuum, & deiformitate decorum, tam sublimiter in diuinam sustollit similitudinem.

*Eucharistia
quærens
sumenda.*

De consurrectione ad Deum in actiua vita & morali: & de intentione triplici. Cap. VI.

Postquam fidelis anima virtutibus moralibus decenter fuerit adornata, secundum quod actiua vita perfectioni congruit, conuenienter deinde vigorosæ consurrectioni iubetur operam dare, & dicere cum sponsa: *Surgam, & circuibociuitatem: per vias, & plateas, quæ am quem diligit anima mea.* Huius autem consurrectionis duplex est modus. Primus est mysticus & occultus, & vocatur à diuino Dionysio mystica Theologia, quia est quædam occultissima sapientia, quam immediatè solus Deus hominem in spiritu edocet. Alias autem scientias mundi Doctores suis tradunt auditoribus, verbo, calamo, & atramento: sed hæc in diuinis illuminationibus, & celestibus distillationibus in corde scribitur, digito Dei viui. Quæ profectò licet, propter suam excellentiam, ab humana sapientia non potest edoceri, quilibet tamen, quantumcunque simplex & idiota, in schola diuina si se fideliter adaptauerit, hanc à Deo sapientiam immediatè recipit, super omnem intellectum, per solum amoris affectum, quam nullus Philosophus, aut sciolus, humana industria, quantumcunque studeat, apprehendet. Qui modus affectiua consurrectionis tactus est in præcedentibus, sed eius perfectæ profectio videbitur postea. Et hanc in omni gradu sui profectus, pro suo modulo diligentius colere debet, quicunque veraciter, efficaciter, & salubriter proficere desiderat.

*Theologia
mystica.*